

KYRKBLAD

FÖR

FALKÖPINGS PASTORAT

NR 3 HÖSTEN 1984

Biskopsvisitation — vad är det?

Det åligger en biskop enligt kyrkolagen att visitera stiftets församlingar "så många gånger om året som möjligt är". I vårt stift, som har 88 pastorat och 367 församlingar, är det inte möjligt att ofta komma på visitation. Men nu har det blivit församlingarna i Falköpings pastorat som under hösten får besök. Vad sker vid ett sådant tillfälle? Det är naturligtvis min ämbetsplikt att se över prästernas, kyrkomusikernas och församlingarnas arbetssätt, så att man följer lagar och förordningar. Men det är inte det väsentliga vid en visitation. Ordet biskop eller "episkopes" som det heter på Nya testamentets grundspråk kommer av ett ord som betyder öva tillsyn, efterforska men också bekymra sig för, se till hur någon har det för att vara till hjälp. Och detta ville jag gärna göra, när jag kommer till er.

Ett sådant besök är nog förberett. Kontraktsposten har en förvisitation, under vilken han ser över vissa förhållanden. En ämbetsberättelse inlämnas från församlingarna till biskop och domkapitel, i vilken de senaste sex årens församlingsarbete redovisas. Själv har jag med mig vid besöket databehandlad statistik.

Men det viktigaste för mig vid besöket är att få en personlig kontakt med människorna. Jag kan inte sitta i Skara och läsa papper. Det är mötet med människorna som ger den verkliga kontakten.

Programmet omfattar inte bara församlingarnas inre angelägenheter. Det blir tillfälle att besöka kommunens ledning och samtala om samarbete kyrka—samhälle. Det gäller både pla-

nering, kultur, turism, skolor, sjukvård och press, för att nämna några områden.

En väsentlig del är gudstjänsterna. När jag nu hälsar er välkomna till visitationens olika programpunkter, säger jag ett särskilt välkommen till de gudstjänster vi skall få fira tillsammans. Väl mött i Falköpings pastorat till några dagar av gemenskap och inspiration.

Biskop Helge.

VÅRA FÖRSAMLINGAR,

som är en del av Kristi Kyrka, skall vara

- * en gemenskap i tron på Jesus Kristus
- * ha omsorg om medmänniskor både de som lever i församlingens gemenskap och de som står vid sidan om
- * i gudstjänst, bön och lovsång gestalta himmelen på jorden.

OMSLAGSBILD: Vår diakonissa Ann Kristin Gillberg med sin son Johannes.

BISKOPSVISITATIONEN 17—21 oktober 1984

Onsdagen den 17 oktober

10—12 Sammanträde med Falköpings kommun.

13.30 Falköpings kyrkogård, information och eftermiddagskaffe med kyrkogårdspersonal. 15.30 Montessoriförsk.

16.30—18.30 Samtalsgrupp med personal från Långvården.

19.00 *Luttra kyrka*, visitation

19.30 Gudstj., biskopen, kyrkokören.

Torsdagen den 18 oktober

8.30 Morgonbön i S:t Olofs kyrka.

9.00 Morgonkaffe i Sessionssalen tillsammans med anställda.

Personalsamling. *Falköpings församlingshem* och *S:t Olofs kyrka*, visitation.

14—15 Samtal med läkarna på Falbygdsklinikerna. 5:e vån.

15—15.30 Besök i köket på Falbygdsklinikerna.

15.30—17.30 Samtal med representanter för olika personalkategorier inom Primärvården. Lokal på Sjukhemmet.

18.00 *Fredriksbergs kyrka* visitation.

19.00 Medarbetarsamling i Fredriksbergs kyrka. Samkväm med presentation av pastoratets medarbetare. Samkväm.

21.30 Nattvardsmässa, Biskopen.

Fredagen den 19 oktober

9.00 Gymnasieskolan — Gymnasister ställer biskopen mot väggen.

10—11 Samling för religionslärare med flera lärare.

16.00 *Mössebergs kyrka* visitation.

17.00 *Friggeråkers kyrka* visitation.

18.00 *Torbjörntorps kyrka* och *församlingshem* visitation.

19.00 Gudstjänst i Mössebergs kyrka.

Biskopen. Efter gudstjänsten legalt sammanträde med pastoratets kyrkoråd och kyrkogårdsnämnd. Samkväm.

Lördagen den 20 oktober

15.00 Mössebergs kurort. Ekumenisk samling tillsammans med biskopen.

17.00 Helgmålsbön. Biskopen.

19.00 Musikgudstjänst i S:t Olofs kyrka. S:t Olofs kyrkokörs 80-årsjubileum.

Söndagen den 21 oktober

11.00 S:t Olofs kyrka. Högmässa med HHN, Falköpings pastoratskör.

Visitationsstämma.

Hejsan!

Jag heter Ann-Kristin Gillberg och är församlingens nya diakonissa. Har tidigare varit verksam som vårdbiträde på långvårdsavdelning och som församlingsassistent i Tranås.

Den 3 juni i år diakonissvigdes jag i Vasakyrkan, Göteborg, av biskoparna Bertil Gärtner och Bo Giertz.

Denna tjänsten är uppdelad på barnarbete och hembesök. Två stora områden som känns viktiga och riktiga för mig. Riktiga? Ja, som passar för mig och mina tidigare arbetsområden.

På fritiden har jag en underbar 4-årig pojke vid namn Johannes att ta hand om och fostra.

Till sist önskar jag dela med mig av mitt systerord.

Men du Herre är en sköld för mig, du är min ära och den som upplyfter mitt huvud. Ps. 3:4.

Ann Kristin Gillberg
Diakonissa i Falköpings församling

Kyrkans Montessoriförskola

Höstterminen 1983 startades i Falköpings pastorat en kristen förskola med Montessori-pedagogik. Förskolan är belägen i Fredriksbergs kyrka. I förskolan går barn från hela pastoratet. Barnen, som är 30 till antalet och 3—6 år är uppdelade i två grupper. Varje grupp går 3 timmar per dag 5 dagar per vecka. Anställda på förskolan är montessoriförskollärare Ann-Charlotte Olsson — utbildad vid Montessori-institutet i Perugia, Italien, och barnskötare Elisabeth Lago.

I förskolan läggs vi stor vikt vid den kristna undervisningen. Den är uppbyggd med hjälp av en ”kyrkstund” som förekommer flera gånger i veckan. Vi är då i ”lill-kyrkan”, barnens eget andaktsrum, och tar upp något aktuellt ämne, sjunger sånger och ber tillsammans med barnen. Vi håller kontinuerlig kontakt med våra präster som hälsar på oss och vi medverkar ibland i familjegudstjänsterna.

Många av de kristna värderingarna framkommer dagligen med undervisning med montessori-pedagogik. Pedagogiken går ut på att varje människa är unik och skall få arbete och utvecklas efter sin egen förmåga, just så har ju Gud skapat oss.

För många är säkert Montessori ett nytt namn, därför vill vi här ge lite information.

Maria Montessori — vem var hon?

Hon levde 1870—1952 och var Italiens första kvinnliga läkare. I sitt arbete kom hon tidigt i kontakt med mentalt störda och socialt missanpassade barn. Hon blev snart övertygad om att barnens problem var av pedagogisk snarare än medicinsk art och att

deras tillstånd kunde förbättras med intellektuell stimulans.

Hon utvecklade successivt pedagogiska metoder för att hjälpa barnen, och hon lyckades över förväntan. Barnens intellektuella och känslomässiga utveckling var häpnadsväckande. Hon frågade sig då, om inte hennes idéer också skulle kunna fungera minst lika väl på helt friska barn . . . Pedagogiken bygger på noggranna observationer av barns utveckling. Arbetsmetoderna växte fram som ett svar på barnens egna behov och intressen.

Pedagogiken grundar sig också på en klar uppfattning om målet för uppfostran. Och en filosofi om alla individers betydelse och alltings samband på jorden.

Ta vara på barnens känsliga perioder

Maria Montessori visste det varje förälder vet. Nämligen att barn är nyfikna, fulla av upptäckarglädje och ivriga att pröva på och lära nya saker.

Och precis som föräldrar världen över märkte hon att barnens intressen varierar med ålder och mognad. Dessutom observerade hon att intresseför-

Peter, Emeli, Ann-Charlotte och Emmeli i arbetstagen.

”Vi sätter oss i ringen” sjunger vi innan vi äter frukt.

ändringar följer ett givet mönster, som är detsamma hos alla barn. Från de allra tidigaste intressena för viljan att äta själv, lära sig gå, prata osv, till intresset för läsning, matematik, världen osv. Hon fann att barn under sina olika mognadsstadier är speciellt mottagliga för olika slags kunskap. Hon insåg därför det värdefulla i att ta tillvara intresseperioderna, som hon kallade ”känsliga” eller ”sensitiva” perioder.

Frihet att välja

Montessori upptäckte att inlärning, som knyter an till ett barns egen utvecklingsstadium går lättare. Att man bäst tar tillvara barnets spontana lust för arbete, genom att låta dess eget intresse vara motiv nog för att söka kunskap. Att barn har en avundsvärd förmåga att koncentrera sig på en intressant uppgift. Och att barn, som vill lära

sig något nytt, upprepar en övning om och om igen.

Med sina kunskaper och insikter om människans tidiga mognadsprocess, skapade hon förutsättningar för barn att utvecklas till harmoniska och självständiga vuxna.

Frihet att välja aktivitet och möjlighet att ostört arbeta i sin egen takt blev två av de viktigaste förutsättningarna.

Montessorimaterialet — en god hjälp i inlärningen

För att kunna möta barns behov av stimulans och aktivitet utvecklade Maria Montessori arbetsmaterial för alla tänkbara intresseinriktningar och mognadsstadier. Materialet är inte det viktigaste i pedagogiken men en god hjälp på vägen. I ett montessorium finns material både för praktiska, intellektuella och sinnestränade övningar.

Alltifrån skoskräm och putstrasor till sinnrikt material, som tränar logiskt och matematiskt tänkande. Material som övar upp skrivförmåga, språk/ordkänsla och grammatik.

Montessoris idé om inläring handlar om att gå från det konkreta till det abstrakta. De flesta är självrättande. Barnen får uppleva tillfredsställelse av att själva se att de lyckats med en uppgift.

... och en god hjälp i fostran

Allt material finns bara i ett exemplar. Barnen har ansvar för att de olika sakerna inte skadas i onödan. Barnen får lära sig att ta hänsyn till varandra. Är ett visst arbetsmaterial upptaget får man vänta på sin tur eller komma överens om att samarbeta. Allt material har sin särskilda plats i rummet. Den som använt ett material har ansvar för att det snyggt och prydligt hamnar på sin rätta plats igen.

Hjälp mig att göra det själv

”Hjälp mig att göra det själv” är en montessoritanke, som grundar sig på det faktum att ingen kan lära någon annan något. Varje individ behöver hjälp för att kunna lära sig, men själva inläringen måste vara och en klara på egen hand. I en montessorigrupp är lärarens uppgift därför inte i första hand att förmedla kunskap. Snarare att observera barnen och vara lyhörd och uppmärksam på varje barns utveckling, och ge den stimulans som svarar mot varje barns mognad och intresse. Läraren berättar, beskriver, orienterar, klarlägger. Visar var kunskap finns att hämta och visar hur materialen skall användas för att ge meningsfull träning. Sedan gäller det att låta barnet arbeta självständigt med sin uppgift. All onödig hjälp är ett hinder i barnets utveckling.

Elisabeth och Christian i full fart med att räkna.

Montessoriförskolan — en spännande och stimulerande miljö

Kommer du på besök till en montessoriförskola kan du knappast låta bli att fascineras av den aktivitet som råder. Här finner du barn mellan 3—7 år som bakar, putsar skor, dukar bord eller ägnar sig åt andra praktiska sysselsättningar. Men här träffar du också barn, som med hjälp av pärlor i olika färger, träkuber och stavar sätter sig in i matematikens grunder.

Montessoriförskolan rymmer mängder av spännande saker. Genom lek och stimulans får barnen utlopp för sin fantasi och svar på sina många nyfikna frågor. Genom att inte i tid och otid hjälpa barnen, utan låta dem fritt experimentera, känna sig fram och öva sig igenom olika områden, har man undanröjt alla de hinder, som vi vuxna normalt ställer i vägen för barnens naturliga utveckling. Så vad du ser i montessoriförskolan är helt enkelt prov på vad som händer, när man i rätt miljö och med rätt stimulans tar vara på barnens inneboende resurser. Du ser prov på att barn både vill och kan betydligt mer än vi vuxna tror. Att barn måste få

Ny tjänst och nya möjligheter

— vår nya församlingssekreterare berättar här om sig själv och sin tjänst

Vad ska du i Falköping att göra? — Det var reaktionen, när jag berättade om mina planer. För folk i Göteborg och Stockholm är Falköping en järnvägsstation, och själv hade jag inte sett mer av sta'n än Rantens hotell och den vackra planteringen vid järnvägsundergången.

Efter en månad här är Falköping mer än så: en livaktig församling med vänlig och öppen atmosfär, med många människor att arbeta till sammans med och att lära känna. En lagom stor stad, där man gläds åt sina rötter i gammal kultur.

Bortåt trettio år tog det, innan jag steg av tåget vid rätt station. Sedan den sorgliga flyttningen från Göteborg till Stockholm 1955 med kanariefågeln i sin bur i kupén har det blivit otaliga resor i båda riktningarna. Men i uppehållen mellan tågresorna kom jag med i

---

stimulans inom alla områden för att kunna utveckla hela sin personlighet.

Om du vill veta mera om vår förskola är du välkommen att ta kontakt med oss på telefon 192 10.

Hjälp oss, Herre, att lära oss barnomens gåta, så att vi kan förstå, älska, och bistå barnet i överenskommelse med dina lagar om rättvisa och följande Din heliga vilja. (Montessori's egen bön)

Falköping i september 1984
Ann-Charlotte Olsson Elisabeth Lago

ungdomsarbetet i Enskede församling. Jag läste teologi och pedagogik efter studenten och blev vigd till diakonissa i Uppsala domkyrka Pingsten 1971. Efter det blev Göteborg min fasta punkt igen, den plats dit tågen återvänder.

Jag har haft församlingstjänst i Brämaregården och Masthugget, stiftat grundlig gemenskap med sjukhuskyrkan, Stadsmissonen och Kyrkans Jour-tjänst och gjort ett års mellanspel som "deaconess" i Cambridge. En engelsk diakonissa har utbildning och arbetsuppgifter, som motsvarar mina. Hon undervisar barn och ungdom, medverkar i gudstjänster och tar kontakt med människor på arbetsplatser, i hem och skolor.

Vad ska nu jag i Falköping att göra? Undervisa konfirmander. Leda bibelstudier. Planera familjegudstjänster och läger. Ge och ta emot. Lära ut och själv få lära mig. Vara en av alla i Guds familj. Kanske någon genom mig kan få upptäcka, att Kristus lever i sin kyrka!

Birgitta Ericsson

Sy föreningsförsäljning

- 9/11 Kyrkans syförening, Församlingshemmet
- 13/11 Frivilliggruppen, Församlingshemmet
- 27/11 Fredriksbergs kyrkliga syförening, Fredriksbergs kyrka
- 29/11 Kamratkretsen, Församlingsh.
- 30/11 Friggeråkers och Bergslidens kyrkliga syföreningar, Friggeråkers bygdegård
- 7/12 Torbjörntorps kyrkliga syförening, Torbjörntorps församlingshem.

Predikoturer för Falköpings pastorat 1984

Sönd.- o. helgd.	S:t Olof	Mösseberg	Fredriksb.	Frigg.	Torbj.	Luttra
Tacksägelsdagen 14 oktober	SL 11 N SL 17 F	LM 15 F	RH 15 F	T 11 F	T 9.30 F	LM 11 F
18 sönd. e. Tref. 21 oktober	HB 11 N	—	—	—	—	—
19 sönd e. Tref. 28 oktober	LM 11	SL 9.30	RH 9.30 FM	EW 11	SL 11 N	RH 11
Alla Helgons dag 3 november	SL 11 SL 18 mu	LM 11 N	LM 9.30	T 11 N	T 19.30	—
Sönd. e Alla Helg 4 november	SL 11 N LM 15 UK	LM 9.30	—	—	—	LM 11 N
21 sönd e Tref. 11 november	RH 11	LM 9.30 F	RH 9.30 F	LM 11	T 11	—
Sönd f Domsönd. 18 november	T 11	LM 11 N	SL 9.30 F	RH 11	SL 11 N	LM 14 F
Domsöndagen 25 november	SL 11 N	SL 9.30	RH 9.30 FM	T 11 N	RH 11	—
1 sönd. i Advent 2 december	SL 11 Fh	LM 9 N LM 11 Fh	RH 9.30 F	T 14 s	T 11 Ai	SL 19.30

SL = Stig Luttermark
 LM = Lars Magnusson
 RH = Rune Hjelm
 T = Karl-Erik Tysk
 EW = Erik Wärnbring
 EO = Erland Olsson
 HB = Helge Brattgård
 FM = Familjemässa
 FH = Familjehögmissa
 F = Familjegudstjänst
 mu = musikgudstjänst
 Ai = Ansgarsinvigning
 s = samkväm
 UK = Uppståndelsens kapell

TRO BEFRIAR TILL NYTT LIV SVENSKA KYRKANS MISSION

postgiro 95 98 72 - 3

Ansvarig utgivare Stig Luttermark.
Foto Harald Karlsson.

SKSö

SVERIGES KYRKLIGA STUDIEFÖRBUND

SKS Mitt i Skara stift inbjuder till en ny studiesång. Vi ber samtidigt att få tacka cirkelledare och deltagare för de gångna året som visade en stor uppgång för SKS.

Vi hälsar också Margareta Jämtenius välkommen som nytt studieombud i Falköping. Hon träffas på vår exp. i församlingshemmet tisdag och torsdag 10.00—12.00 tel. 193 30.

På exp. i Skara träffas Anita Kjällström och Inga Johansson dagligen 8.00—16.00 tel. 0511 - 148 18.

AKTUELLA STUDIECIRKLAR
 Bibelstudier, Forntid i Falbygden — Friggeråker, Broddetorp, Bildväv, Näversöm, Pinnspets, Klädsömnad, Åt rätt — må bättre, Det gäller dina pengar — tillsammans med Sparbanken.

Välkommen!